

Савич В.Ф.

студент кафедри економічного аналізу та обліку,

к.е.н., доцент Побережна Н.М.

доцент кафедри економічного аналізу та обліку

Національний технічний університет

«Харківський політехнічний інститут»

м. Харків

E-mail: v.savich5@gmail.com

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ АУДИТОРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Сьогодні, впровадження європейських та міжнародних стандартів у сфері аудиту та нагляду за аудиторською професією є частиною зобов'язань України в контексті Угоди про асоціацію з Євросоюзом. З метою забезпечення взятих Україною зобов'язань, президентом України підписано Закон України №225-VIII «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність», який набирає чинності з 01 січня 2018 року та вводиться в дію з 01 жовтня 2018 року, крім положення, що стосується змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення [1].

Необхідно визначити, що аудит в розвинених країнах є одним зі складових економіки, тому проведення аудиторських перевірок є важливим завданням, як для окремого підприємства, так і для країни загалом. Кредитори та інвестори все більше зацікавлені в тому, щоб компанія була підприємством,

що діє безперервно і як підтвердження цього, бажають отримати незалежну оцінку точності та повноти звітності, особливо в області управління, перерозподілу капіталу та прогнозування ліквідності. Вирішальним значенням є якість аудиту та аудиторських висновків за фінансовою звітністю [2].

Інтеграція в Європейську спільноту, потреба у швидкому та правильному ухваленні управлінських рішень потребує таких аудиторів та аудиторських звітів, які сприяли б формуванню довіри до суб'єкта аудиторської перевірки та вигідно відрізняли б його від підприємства, яке ще не проходило аудиторську перевірку.

Відповідно до Концепції системи забезпечення якості аудиторських послуг в Україні [3], аудиторські фірми та аудитори зобов'язані розробити і впровадити в свою практику таку систему контролю якості, яка б забезпечувала обґрунтовану впевненість у тому, що сама аудиторська фірма і аудитор та їх персонал діють відповідно до Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг, Кодексу етики професійних бухгалтерів та законодавчих і нормативних вимог, що регулюють аудиторську діяльність, а висновки (звіти), що надаються аудиторською фірмою і аудитором, відповідають умовам завдання [3, ст. 4.2].

В Україні аудит розвивається більше десяти років, проте існує ряд питань, які потребують додаткового регулювання та подальшого розвитку з врахуванням національних особливостей розвитку підприємництва та обраного напрямку України до євроінтеграції.

Для компаній з ринковою економікою, які прагнуть вийти на світовий фондовий ринок, аудит надає переваги. Якщо незалежна експертиза показує стійке зростання фінансових показників та достатній розмір активів, така компанія має переваги на ринку. Оскільки українські фірми все більш активно виходять на світові ринки, перед Аудиторською платою України (АПУ) постає завдання підвищення цінності аудиторських послуг як на рівні великих компаній, так і на рівні підприємств середнього, малого та мікропідприємництва.

Одним з широкого кола питань, що потребує уваги, є питання щодо покращення методологічного забезпечення аудиторської діяльності, а саме – розробки методологічних рекомендацій та матеріалів щодо аудиторської діяльності в Україні та розробки нормативних актів, що регулюють аудиторську діяльність в Україні, оскільки недостатня кількість таких розробок спричиняє зі сторони аудитора нестачу знань та низьку компетенцію під час виконання своїх функцій.

Важливою умовою вдосконалення методики та організації аудиту на сучасному етапі його розвитку є впровадження інформаційних систем та комп'ютерних технологій. Для проведення аудиту в умовах комп'ютеризації необхідно мати чіткі методичні рекомендації. Кожна аудиторська фірма повинна розробити свої внутрішні програми діяльності, які становитимуть опис комплексного підходу до організації технології та методики здійснення аудиту. При цьому, впровадження нових комп'ютерних програм зменшить навантаження на аудитора та буде сприяти розширенню клієнтської бази.

Доцільно відзначити те, що на даний момент не існує єдиної системи розрахунку аудиторських послуг. Аудитори, спираючись на рекомендації з боку держави, застосовують власну систему формування ціни, яка ґрунтується на визначенні кількості відпрацьованих людино-годин чи обсягу виконаних робіт, що призводить до зниження якості наданих послуг.

Визначені недоліки стають причиною зниження рівня конкурентоспроможності українських аудиторів, у порівнянні з іноземними. Без сумніву, якість аудиторських послуг прямо залежить від підготовки кадрів і підвищення їх кваліфікації, тому впровадження регулярних програм підготовки та перепідготовки фахівців з аудиту, проведення науково-практичних конференцій з питань аудиторської діяльності, проведення дискусій з питань практики аудиту в офіційному видання АПУ сприятимуть формуванню системи якості аудиторських послуг в Україні.

Наступним питанням подальшого розвитку аудиту в Україні стала потреба впровадження на національному рівні стандартів аудиту

Міжнародної федерації бухгалтерів, закріплених на державному рівні, які б ґрунтувалися на міжнародному законодавстві та враховували реалії економічного та політичного становища України. Тому, рішенням АПУ України від 04.05.2017 року за №344, для всіх аудиторів та аудиторських фірм було затверджено в якості національних стандартів аудиту застосування Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг видання 2015 року, перекладених на українську мову при складанні звітів із завдань.

Якісне економіко-правове забезпечення діяльності суб'єктів господарювання та підвищення престижу аудиторської професії реалізувалось шляхом впровадження багаторівневої системи сертифікації аудиторів, що базувалось на оцінці рівня їх професіоналізму, ступеня підготовки та практичного досвіду.

Проте, сьогодні, згідно з новим Законом України від 21.12.2017 р. «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» встановлюється новий порядок атестації аудиторів. Для ведення аудиторською діяльністю, фізична особа має бути внесена до Реєстру аудиторів, шляхом підтвердження своїх теоретичних знань та професійної компетентності за допомогою складання відповідних іспитів (за кожен іспит вона сплачує суму в розмірі однієї мінімальної зарплати). Також необхідно пройти практичну підготовку із провадження аудиторської діяльності в аудиторській фірмі. Після потрапляння до Реєстру фізична особа має змогу займатися аудиторською діяльністю. Не вимагається отримання сертифікату, але потрібно безперервно проходити професійне навчання, без щорічного підтвердження своїх знань [1].

Іншим питанням, яке привертає нашу увагу, є недотримання вимог щодо забезпечення незалежності аудитора під час надання професійних послуг. У своїй практичній діяльності аудитор стикається із загрозами, відповідно до фундаментальних принципів професійної діяльності: власного інтересу, власної оцінки, захисту, особистим і сімейним стосункам, тиску.

В розвинених країнах передбачається страхування професійної

відповідальності аудиторів і повного відшкодування збитку, нанесеного замовникові аудиту. В Україні такого страхування не існує, а є лише майнова та цивільно-правова відповідальність аудиторської фірми, яку можна розділити на відповідальність перед замовниками аудиту і третіми особами, адміністративну, кримінальну.

Крім того, Аудиторська палата України може застосовувати стягнення у вигляді попередження, виключення з Реєстру аудиторських фірм і аудиторів. Окрім цього, за порушення порядку оприлюднення фінансової звітності передбачений штраф від однієї тисячі до двох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян. Виходячи з цього, можна зробити висновок, що в Україні необхідно ввести обов'язкове страхування професійної відповідальності аудиторів, яке дасть можливість розвитку страхових послуг та впевненість клієнтів у надійності та незалежності аудитора [1].

Слід зазначити, що згідно з новим Законом України від 21.12.2017 р. «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» органом, що контролює ведення аудиторської діяльності у суспільстві, стає не тільки Аудиторська палата України, а й Орган суспільного нагляду за аудиторською діяльністю. Він буде складатися з двох відділів – з Ради нагляду над аудиторською діяльністю та Інспекції із забезпечення якості. Остання буде здійснювати контроль за якістю аудиторських послуг, які надаються підприємствам, що мають суспільний інтерес [1].

Отже, для підвищення цінності аудиту, впровадження та функціонування системи забезпечення якості аудиторських послуг, удосконалення професійних знань практикуючих бухгалтерів, зростання ринку аудиторських послуг та забезпечення визнання важливої ролі аудиторської професії в нашому суспільстві необхідні постійний моніторинг та розробка рішень щодо питань, пов'язаних із функціонуванням системи аудиту в Україні.

Список використаної літератури

1. Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність»

[Електронний ресурс]: офіційний текст, підписаний Президентом України 21.12.17 р. №2258-VIII. – Режим доступу: <http://vobu.ua/ukr/documents/item/zakon-ukrainy-vid-211217-r-2258-viii-pro-audyt-finansovoi-zvitnosti-ta-audytorsku-diialnist>.

2. Пилипенко І.І. 15 років аудиту в Україні: досвід захисту інтересів суспільства і держави [Електронний ресурс] / І.І. Пилипенко, В.О. Шевчук. – Аудитор України. – 2008. – №6 (134). – С. 16–20. – Режим доступу: <http://www.auditorukr.com.ua/journal/2017>.
3. Концепція системи забезпечення якості аудиторських послуг в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.apu.com.ua/kontrol-yakosti?layout=edit&id=800>.